

Dosarul nr. 2ra-1310/23
2-22046492-01-2ra-14082023

Instanța de fond: Judecătoria Edineț, sediul Briceni (jud. Gh. Comerzan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud.: A. Garbuz, I. Grosu, A. Ciobanu)

ÎN C H E I E R E

12 iunie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghii Lavric împotriva lui Nicolae Țurcan și Primăriei satului Corjeuți, r-nul Briceni, cu privire la recunoașterea dreptului de servitute, înlăturarea obstacolelor și înregistrarea dreptului în registrul bunurilor imobile,

împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Bălți, prin care s-a respins apelului declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, și menținută hotărârea din 28 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni,

c o n s t a t ă:

La 04 aprilie 2022, Gheorghii Lavric a depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Țurcan Nicolae și Primăriei satului Corjeuți, r-nul Briceni, cu privire la recunoașterea dreptului de servitute, înlăturarea obstacolelor și înregistrarea dreptului în registrul bunurilor imobile.

În motivarea acțiunii a invocat că tatăl său, Dmitrii Lavric, în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. **** din **** **** ****, a procurat de la Primăria satului Corjeuți, teren de pământ cu suprafața de ****, **** ha, nr. cadastral ****, amplasat în satul ****, r-nul ****.

Conform contractului de donație nr. **** din **** **** ****, tatăl său, Dmitrii Lavric i-a donat terenul de pământ cu suprafața de ****, **** ha, nr. cadastral ****, amplasat în extravilanul satului ****.

La 24 noiembrie 2011, în adresa Oficiului teritorial Edineț al Cancelariei de Stat a parvenit petiția colectivă a cetățenilor Vasile Iașan, Alexei Eașan, Andronic Gheorghii, Alexei Patrașca, care au solicitat controlul legalității dispoziției nr. 23

din 13 august 2003 a Primarului satului Corjeuți, r-nul Briceni, cu privire la vânzarea terenului aferent la construcțiile gospodăriilor agricole. Drept temei pentru verificarea legalității actului administrativ au invocat că, prin emiterea dispoziției nr. 23 din 13 august 2003 a Primarului satului Corjeuți, r-nul Briceni le-a fost încălcat dreptul de a cumpăra terenul aferent pe care sunt amplasate construcțiile ce le aparțin cu drept de proprietate private.

La 31 ianuarie 2012, Oficiul teritorial Edineț al Cancelariei de Stat a depus, la Judecătoria Briceni, cerere de chemare în judecată împotriva Primăriei satului Corjeuți, r-nul Briceni, cu privire la contestarea actului administrativ.

Prin hotărârea din 28 iunie 2012 a Judecătoriei Briceni, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Oficiul teritorial Edineț al Cancelariei de Stat. S-a anulat dispoziția nr. 23 din 13 august 2003 a Primăriei satului Corjeuți, r-nul Briceni, prin care s-a dispus repartizarea în proprietate privată lui Vasile Iașan a terenului cu suprafața de 0.25 ha ce este amplasat pe teritoriul fostei cârmui a colhozului.

Nefiind de acort cu hotărârea din 28 iunie 2012 a Judecătoriei Briceni, Valeriu Andronic a depus apel împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea acestuia și casarea hotărârea primei instanțe.

Prin decizia din 19 martie 2013 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul declarat de Valeriu Andronic și s-a menținut hotărârea din 28 iunie 2012 a Judecătoriei Briceni.

La 02 septembrie 2021, Gheorghii Lavric a înaintat Consiliului sătesc Corjeuți, r-nul Briceni cerere cu privire la deschiderea drumului de acces spre terenul cu nr. cadastral ****.

Prin decizia nr. 4/20 din 10 decembrie 2021, Consiliului sătesc Corjeuți, r-nul Briceni a respins cererea depusă de Gheorghii Lavric cu privire la deschiderea drumului de acces, conform normativelor existente, la terenul cu nr. cadastral ****, până la corectarea erorii care a fost admisă la înregistrarea și vinderea terenului cu nr. cadastral ****, a obligat specialistul cadastral P. Gricean să înainteze un demers către Agenția Servicii Publice, Serviciul cadastral Teritorial Briceni privitor la corectarea erorii care a fost admisă la înregistrarea terenului cu nr. cadastral ****.

Reclamantul a menționat că, nu are acces la bunul său imobil cu nr. cadastral ****, unde se află un depozit de cereale, din motiv că în fața bunului său imobil, se află bunul imobil cu suprafața de ****, ****, nr. cadastral **** care îi aparține lui Nicolae Țurcan, care în anul 2020 a procurat terenul de la Gospodăria Țărănească „Andronic Valerii”. La acest aspect, Gheorghii Lavric a concretizat că, Vasile Iașan avea mari datorii la bancă, bunul a fost sechestrat și vândut la licitație Gospodăriei Țărănești „Andronic Valerii”.

În opinia reclamantului, Primăria și Consiliul satului Corjeuți sunt obligați să-i atribuie cale de acces conform art. 7 lit. c) din Legea 354/2004 cu privire la formarea bunurilor imobile, potrivit căruia bunul imobil format să fie asigurat cu drum de acces ori să fie posibilă instituirea servituții de trecere, să fie posibilă asigurarea, după necesitate, a terenurilor destinate construcției cu conducte de apă, cu canalizare etc.

După mai multe discuții între Gheorghii Lavric și vecinul său Nicolae Țurcan de a ajunge la un numitor comun în vederea accesului său la drumul public, ultimul i-a comunicat verbal că nu are de gând să-i permită accesul la drumul public din motiv că dorește să procure de la reclamant depozitul pe care îl are în proprietate.

Întrucât înregistrarea (art. 45 din Legea cadastrului bunurilor imobile) servituții se face la cererea proprietarilor bunului imobil sau a persoanei în a cărei favoare este stabilită servitutea acord și cerere de care nu dispune, iar persoana împuternicită trebuie să respecte prevederile legale, fapt ce creează impedimente la înregistrarea dreptului real - servitutea, este pus în situația de a înainta prezenta cerere de chemare în judecată.

În drept, și-a întemeiat cererea de chemare în judecată pe dispozițiile art. 46 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova, art. 16 alin. (1) lit. e), art. 586, art. 639 alin. (1) și (2), art. 641 alin. (3), art. 645 alin. (6) și art. 647 din Codul civil, art. 45 alin. (1) din Legea cadastrului bunurilor imobile art. 9 alin. (1) și (2), art. 60 alin. (1) și (2) lit. c), art. 162 alin. (1), art. 209 alin. (1) și art. 206 alin. (1) lit. b), c) din Codul administrativ.

Gheorghii Lavric a solicitat instituirea unei servituți în favoarea bunului imobil cu nr. cadastral ****, amplasat pe adresa în satul ****, r-nul ****, proprietar Gheorghii Lavric (bun dominant), asupra drumului de acces de la drumul central, prin terenul cu nr. cadastral ****, proprietar Nicolae Țurcan (teren aservit) pe o lățime de 5 m, obligarea lui Nicolae Țurcan proprietarul terenului aservit cu nr. cadastral **** de a înlătura orice impedimente în exercitarea servituții de trecere cu mijloc de transport și de acces liber la bunul imobil ce îi aparține lui Gheorghii Lavric nr. cadastral ****, obligarea Serviciului cadastral teritorial Edineț, Agenția Servicii Publice de a înregistra grevarea cu dreptul de servitute a bunului imobil nr. cadastral **** situat în satul ****, r-nul ****.

Prin hotărârea din 28 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghii Lavric. S-a încasat de la Gheorghii Lavric, în beneficiul lui Nicolae Țurcan cheltuielile de judecată în sumă de 10000 de lei.

La 07 octombrie 2022, Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, a depus apel împotriva hotărârii din 28 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie admisă.

Prin decizia din 04 mai 2023 a Curții de Apel Bălți, s-a respins apelul depus de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, și s-a menținut hotărârea din 28 septembrie 2022 a Judecătoriei Edineț, sediul Briceni.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel Bălți a stabilit că, între lotul de teren cu nr. cadastral ****, care aparține cu drept de proprietate reclamantului Gheorghii Lavric, și lotul de teren cu nr. cadastral ****, care aparține cu drept de proprietate pârâtului Nicolae Țurcan, nu este instalat careva gard (hotar) stabil de demarcare a acestor două loturi de teren, iar (trecerea) pe jos și cu autovehiculul din drumul public situat în satul ****, spre aceste loturi de teren, a fost întotdeauna liberă și fără careva obstacole.

Instanța de apel a notat că servitutea poate fi constituită prin destinația stabilită de proprietar, prin acte juridice ori prin uzucapiune și la examinarea cauzei s-a stabilit că Nicolae Țurcan nu a refuzat instituirea servituții, însă condițiile propuse nu au fost acceptate de apelant, un act juridic de instituire a servituții lipsește, iar instituirea servituții prin uzucapiune se examinează în altă procedură.

La 10 august 2023, Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, a declarat recursul împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Bălți,

solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și deciziei instanței de apel și emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

În motivarea recursului, cu reiterarea motivelor de fapt și de drept anterior expuse, recurentul a invocat că nu este de acord cu hotărârea contestată, deoarece instanța ierarhic inferioară la adoptarea acesteia nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzei, a aplicat eronat normele de drept material și procedural.

Suplimentar, a menționat că terenul cu nr. cadastral ****, actualmente ****, a fost înstrăinat cu încălcarea art. 26 alin. (3) din Legea cadastrului bunurilor imobile și tranzacția realizată în acest sens prin semnarea contractului de vânzare-cumpărare nr. 6245 din 10 septembrie 2003, urmau a fi constatate nule de instanța de judecată în temeiul art. 95 din Codul funciar și art. 217 alin. (1) și alin. (3) din Codul civil, or, primarul nu era investit cu drepturi din partea proprietarului Republicii Moldova și al Consiliului local în calitate de autoritate reprezentativă și deliberativă, de a înstrăina proprietatea statului.

În opinia recurentului, instanța de judecată urma să atragă în proces Agenția Proprietății Publice, ceea ce nu a fost realizat de către aceasta. Or, terenul înstrăinat aparținea anterior statului, fiind vândut cu încălcarea prevederilor legale, iar pentru a constata nulitatea actelor de vânzare –cumpărare nu era nevoie de înaintat o acțiune separată, deoarece instanța era obligată să o constate din oficiu în temeiul dispozițiilor legale imperative.

Conform dispozițiilor art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Bălți a fost pronunțat public la 04 mai 2023. La 06 iulie 2023, Curtea de Apel Bălți a expediat copia deciziei, prin intermediul poștei electronice, reprezentantului apelantului, avocatului Iulian Paciurca, iar lui Gheorghii Lavric i-a expediat-o prin oficiul poștal, fiind recepționată de către ultimul la 12 iulie 2023, fapt ce se confirmă prin avizul de recepție anexat la materialele cauzei. (f.d. 141 verso, 143).

Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că recursul depus de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, la 10 august 2023, se încadrează în termenul prevăzut de art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

La 25 octombrie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia cererii de recurs, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f.d. 164).

Prin referința din 24 noiembrie 2023, Nicolae Țurcan, reprezentat de avocatul Sergiu Buciuceanu, a menționat că recursul depus de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2) și (4) din Codul de procedură civilă și din acest considerent urmează a fi declarat inadmisibil.

Până la examinarea admisibilității recursului, Primăria satului Corjeuți nu și-a valorificat dreptul său procedural și nu a depus referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 pentru modificarea unor acte normative

(modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) au fost operate modificări în Codul de procedură civilă, care au intrat în vigoare la 01 septembrie 2023.

În conformitate cu prevederile art. XI alin. (3) din Legea nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Bălți, va fi examinată în baza temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare până la 01 septembrie 2023.

Examinând temeiurile recursului declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul inadmisibil, din motivele ce succed.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, 10 august 2023, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În temeiul prevederilor art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data declarării recursului.

Din analiza recursului declarat rezultă că Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, a invocat dispozițiile art. 432 alin.(2) lit. c) și alin. (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data de 10 august 2023.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiurile de drept prevăzute de art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, precum că părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care instanța judecătorească a interpretat în mod eronat legea, nu a stabilit că instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care

se aplică sau invers.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, reținând că recurentul a făcut trimitere la temeiul de drept prevăzut de art.432 alin.(4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, normă citată supra, nu a stabilit săvârșirea încălcărilor de către Curtea de Apel Bălți în măsura în care ar fi dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau ar fi comis erori ce au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Totodată, instanța de recurs nu a stabilit că normele aplicate suscită îndoieli la aplicare sau instanța de apel, aplicând normele respective, ar fi extins norma juridică dincolo de ipotezele la care se aplică sau invers.

Subsecvent, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (3) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursurilor, și anume, dacă cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei; dacă cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată; în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului; instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces; în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată; hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție nu le-a stabilit.

Prin urmare, dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie temei de casare a deciziei contestate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție învederează că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Din recursul declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, nu rezultă că instanța de apel a apreciat arbitrar probele. Or, recursul declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului

însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu poate constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Din considerentele redate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Gheorghii Lavric, reprezentat de avocatul Iulian Paciurca, împotriva deciziei din 04 mai 2023 a Curții de Apel Bălți, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghii Lavric împotriva lui Nicolae Țurcan și Primăriei satului Corjeuți, r-nul Briceni, cu privire la recunoașterea dreptului de servitute, înlăturarea obstacolelor și înregistrarea dreptului în registrul bunurilor imobile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc